

הרבה מה להפסיד בציבור היהודי, אחרי שנתפס בקלקלתו: הוא אמר כי נזיריורק היא עיר יהודית, שבה שולטים היהודים. כדי לבטא עובדה זו (הנכונה כשלעצמה) השתמש בשם יהודי, הנתפס כמילת-גנאי גזענית. כמו ה'צ'ח'ח' של דודו טופו, שפגעו בסיכויי המערך בבחירות האחרונות לבנסת, דרפו ה'היימים' אחרי ג'קסון. השבוע הופיע ג'קסון לפני ציבור של אמריקאים-ערביים, שהרעיו לקד ראתו. הוא השמיע באוזניהם דווקא בכריזמות: שיש להכיר בקיום ישראל ובקיום העם הפלסטיני, שני העמים צריכים לעשות שלום ביניהם, על בסיס של ריזון כשתי מדינות, זו לצד זו. בארץ מקובלת דיעה זו על רבים, כגילוי או בסתר. באמריקה זהו רעל ליהודים.

הנשיא רונלד רגן מחזר אחרי הקול היהודי. בכל זאת לא השפיל את עצמו לגמרי. כאשר הופיע בשבוע שעבר לפני היהודים, השמיע את רבני החנופה הרגילים, תמך בעמדות ממשלת-ישראל, סיים במילים "עם ישראל קיי". (באנגלית חסרה האות "ח"ת, רגילים לסמן אותה בכתב כ"ח. הנשיא קרא את הרברים מן הסכסוך הסמוי, המוקרן מול עיניו, וחשב שזה קו"ף). אך רגן אמר, לפחות, כמה דברים של הסתייגות על-ההתנחלות.

לרוע, לא לעמוד. סיבת חוסר-האחריות האמריקאית ברורה: הכוח המקובל של היהודים יכול להכריע את הבחירות במחוזות רבים, שבהם הם מהווים את לשון-המאזניים — בדומה לרתיים בישראל. יתר על כן, ליהודים יש כוח כלכלי, הדרוש למימון מערכות-הבחירות של המועמדים, ויש להם השפעה אדירה על העיתונים, הרדיו והטלוויזיה, שכולם בידי אינטרסים כלכליים.

במישור המעשי, אין לכולמוס זה השפעה רבה. מקובל בארצות-הברית שאין מועמד קשור אחרי בחירתו בהבטחות שנתן בימי הבחירות. כי אימרת האמריקאים: "הבטחות-בחירות היא מסלול שרצים בו (לתפקיד), לא עיקרון שעומדים עליו".

אך יש לכך תוצאה מיידית שלילית ביותר. כל ממשלה בישראל יודעת כי בתקופת-בחירות היא משוחררת מכל ביקורת אמריקאית. בשנת-בחירות (אמריקאית) ניתן לבצע כל הרפתקה, לעולל כל תעלול, בלי כל חשש מפני תגובה שלילית בוויינגטון.

מדינת-ישראל קמה בשנת בחירות — 1948. מילחמת ששת-הימים נפתחה על-ידי ישראל ערב שנת-הבחירות 1968, ובאותה שנה התגבשה החלטת ממשלת-ישראל שלא לסגת מן השטחים שכבשה. בשנת-הבחירות 1972 ציפצה גולדה מאיר על איתותי-השלום של אנוור אל-סאדאת, וגרמה בכך למילחמת יום-הכיפורים.

עד סוף שנת 1984 יכולה ממשלת ישראל לבצע את מדיניות הקיצונית ביותר באין מפריע. אם תהיינה גם בישראל בחירות, יהיה זה תמרץ כפול לממשלת-ישראל לבצע הרפתקות.

כל הערבים יודעים זאת, ועל כן הסתלק המלך חוסיין השבוע רישמית מכל נסיון לפתוח בתהליכי-שלום, בשותפות עם אש"ף ומצריים. הוא ידע שאין מה לעשות.

שנת קיסאון. אם ייבחר הנשיא רגן, יוכל להמשיך בעסקים, החל בחודש דצמבר השנה. אם ייבחר נשיא חדש, יהיו דרושים לו כמה חודשים כדי לבנות את ממשלתו החדשה, אחרי היכנסו לתפקיד בינואר 1985. רק במחצית השניה של 1985 תהיה אז בארצות-הברית ממשלה מסוגלת לתפקד.

כאשר אמריקה מתעטשת, העולם מצטנן. אומרים בחוגים כלכליים בעולם. מבחינה פוליטית, המצב חמור עוד יותר: כאשר נאחזת אמריקה בהתקפה של חוסר-אחריות, חוסר-האחריות חוגג שיבועיים בישראל.

לפי שעה עומד תבורי בלחצים. פרס איכזב שוב. ואילו המכד"ל תוססת ומתכופצת מירון התבורי

אשר ליר"ר מילגת העבודה, אין ספק שהוא החמיץ את שעתו הגדולה. למיסלגת העבודה יש בוחרים מסורתיים לא מעטים, אך רק מעטים מהם רוצים בכניעה לכפיה הדתית. פרס החמיץ סיכוי בלתי-חוזר לעשות, לשם שינוי, צעד פופולארי בציבור הרחב. צעירי המיסלגת היו הולכים

מר תבורי, ששימעות פרס עושה שוב שיקול אלקטורלי מוטעה? עמדה אמיצה מצידו בנושא פתח-תיקווה היתה נותנת לו פופולאריות מדהימה. גם מצביעי ליכוד רבים נוחלים בסחיטה הדתית, ואשר לאגודת ישראל, הם ירוצו לקואליציה, רק אם הרבר ישתלם להם, בלי שום קשר לפתח-תיקווה. הרי הם יושבים עם שלמה להט בתל-אביב, גדול מחללי

העמוקה של זאב ו'בוטניסקי בין דת ובין לאומיות. בהנהגת בגין הופקרו שתי ועדות כנסת חשובות, וערת-הכספים וערת-העבודה והרווחה, בידי ח"כי אגודת ישראל שלמה לוריצן ומנחם פרוש, בעוד אברהם שפירא הכלי-כול כיכב כראש הנהלת הקואליציה.

ליצחק שמיר אין שום יחס מיוחד, והוא ממשיך את דרכו של בגין, בעיקר מסיבות של פוליטיקה פנימית. ח"כי האגודה, ואף חבריהם מהמפר"ל, נוהגים לטון שאין מתייחסים אליהם, כהלכה מוגנים מהם תקציבים, עמדות-כוח וחקיקה רתית.

אבל התלונות האלה פשוט נועדו לשמן את גלגלי-הסחירה. שפירא וחבריו בכו גם בימי בגין, וקיבלו מיליוני שקלים עבור כל דימעה.

הם ממשיכים לקיים בידהם את כל עמדות המפתח שנתן להם בגין. מעולם לא עשו ארבעה חברי-כנסת כל-כך הרבה עבור קהל בוחריהם.

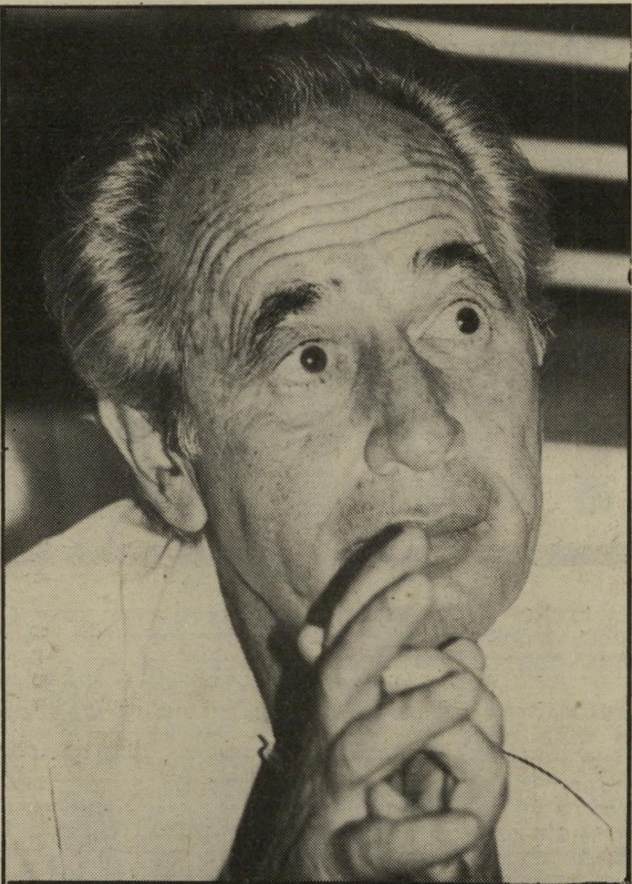
גם להצביע עבור כל המילחמות, וגם לדאוג לכך שבין מאות ההרוגים לא יהיו אנשי אגודת-ישראל — זאת אולי הוצפה חסרת-תקדים, אבל בישראל מעריכים הצלחות יותר מכל דבר אחר.

עתה הופיע בזירה הציבורית אלמוני ממלאכס, בשם רב תבורי, ומאיים על הסטטוס-קוו מעברו השני, החילוני. טבעי שח"כי האגודה נזעקו.

הם לא רק נזעקו, אלא גם הועיקו את יר"ר מילגת העבודה, שימעות פרס. אברהם שפירא אמר השבוע למקורביו, בכוח מוחלט, שפרס ייכנע ללחציו. פרס רוצה לשמור את כל האופציות, כל זמן שלא הוכרע המאבק הסמוי על מועמדות העבודה לראשות הממשלה. הוא לא יכול להרשות לעצמו לריב עם אנשי האגודה, היכולים לסייע לו לקבוע מועד נוח לבחירות, ולהרכיב עמו קואליציה אחרת.

קשה להציל מפיו של ראש עיריית פתח-תיקווה ריווחים מפורטים על עוצמת הלחצים שהופעלו עליו. שאלה ישירה של העולם הזה נענתה בתשובה המתחמקת, שאותה ריקלם לכל כלי התיקשורת. "אין שום בעיות עם פרס, המיפלגה עומדת לימיני, אנו מנסים רק למצוא דרך הוגנת לספק את צרכיו של הציבור החילוני, ולהרגיע במידת מה את הדתיים."

שאלה יותר עקיפה: אינך סבור.

יור"ר העבודה פרס מבט לבית עם הדתיים

עבורו באש ובמים, אילו העניק לתבורי תמיכה חד-משמעית.

מילגת העבודה יכלה לעשות את תבורי לגיבורה, להעניק לו בימות בכל רחבי הארץ, לעשות הכל כדי שהשגיו עבור תושבי עירו ייוחסו לה.

ביוכו "פסטיבל תבורי" יעלה למיפלגה זאת ביוקר, והמחרל יזקף כולו לחובתו של פרס. יריביו יצחק רבין ויצחק נבון לא יחסו לנצל את הפרשה בכוח המזון, חרף העובדה שהרקורד שלהם בנושאים אלה אינו עולה על זה של פרס.

צביעות או לא צביעות, הנושא הדתי התסס השבוע את הוירה הפוליטית, ושימעות פרס יצא מהמיבחו הזה עם ציון בינוני מינוס.

ולדב תבורי לא נשאר אלא להמשיך וליצור עובדות בשטח. אין לו מה להפסיד. את הציבור הדתי הוא הפך לאויב. החילוניים עוקבים אחרי מעשיו בשבע עיניים.

תבורי לבדו עשוי להפוך את עצמו למנהיג בקנה מידה לאומי, או לחזור למעמד של עסקן מקומי, שקנה בצדק את אלמוניותו.

השבת בפרהסיה במדינת ישראל! תבורי האזין לשאלה בנחת. חייד ואמר: "אולי באמת כדאי שמישהו יסביר זאת לפרס". אחר כך חזר שוב על הנוסחה שתדמיתו של פרס היא בעוכריו, אבל היה ברור שהוא נתון ללחצים קשים, ואף עומד בהם באורח מעורר כבוד.

שוטרים מול מפגינים דתיים בפתח-תיקווה אין מה להפסיד

ראש-עיריית תבורי חזרה לאלמוניותו

אש עיריית פתח-תיקווה, רב תבורי, הסתובב בשבוע שעבר במיונו הכנסת כביטחון עצמי רב, שניכר בכל תנועה, בכל חייד, בכל מחווה לעיתונאים ולחבריי-כנסת, שגילו כלפיו תשומת-לב, אפילו יראת כבוד.

תבורי, גבה קומה, ממושקף, שליו, מבין היטב שהוא הפך תוך שבועיים ימים לרמות לאומיות. פתח-תיקווה איננה בדיוק פאריס, ואפילו לא תל-אביב, ועסקנים מקומיים של ערים קטנות אינם זוכים, בדרך-כלל, לפירסום רב, אלא אם כן נתפסו כמיעולה.

רב תבורי, שהכריז מילחמה גלויה על הסטטוס-קוו הקדוש, הצית את רמיונם של אזרחים חילוניים רבים בישראל, שקצו בסיסמה הוחל של שארית זכויותיהם, שנעשה בשחצנות חסרת-תקדים על-ידי המיעוט הדתי במדינה.

אין ספק שמשבר הערכים של הצינונות החילוניות, הוותיקות הרבים בתחום הרוחני, מאהרון ידלין ועד רפול, הפכו את עליונותם המוסרית של הדתיים לעובדה כמעט מוכחת. מתנגדי הכפייה הדתית מנהלים קרב-מאסף, שסיכויי ההצלחה שלו נראים קודרים יותר מיום ליום.

כל המשקפים הפוליטיים, אפילו מימין, מסכימים שמנחם בגין תרם תרומה גדולה מאוד למסע הניצחונות הארי של הציבור האורתודוכסי. ההבדל בין בגין ובין קורמיו בשילטון הוא כמותי ואיכותי כאחד.

ראשי-ממשלה מתנועת-העבודה ויתרו גם הם לדתיים, הסגירו בידיהם את דיני-האישות של ארצות-הברית, תיעלו לעברם סכומי-כסף אדירים. דויד כהנא ודויד האגדי פטר את תלמידיו הישיבות משירות צבאי, העניק לבנות הדתיות, ולכאלה שטענו לדתיות, את הזכות שלא לשרת בצה"ל, להקדים את הבנות החילוניות ככניסה למסורות חינוך אקדמיים ולשוק-העבודה, וליצור בכך אפליה בלתי-נסבלת. אבל המניעים של בגין היו שונים לחלוטין. בגין לא נאנס לתת לדתיים את כל מבוקשם. הוא נהג להצביע מרצונו עבור כל חוקי הכפייה הדתית גם כשהיה באופוזיציה. הוא העניק להם את כל הציפסרים האדירים מרצונו הטוב, מתוך אמונה עמוקה בציונות דרכם, בעליונותם המוסרית.

הוא עצמו היה חזיר רגש דתי עמוק, ובכך טעה סטייה חדה מההבחנה